

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

OSNOVNE ŠKOLE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje teksta:

	20
--	----

II. Gramatika:

	15
--	----

III. Civilizacija:

	15
--	----

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi školskog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: _____

Županija: _____

18. siječnja 2024.

I. PRIJEVOD

Sljedeći latinski tekst se sastoji od dva ulomka. Prvi ulomak prevedi uz pomoć rječnika i komentara, a drugi ulomak pažljivo pročitaj i odgovori na pitanja ispod njega.

PRVI ULOMAK – POVJESNIČAR ZAPOČINJE PRIČU

Povjesničar Tacit započinje priču o Rimskome carstvu.

Urbem Romam a principio reges habuerunt. Libertatem et consulatum¹ L.² Brutus instituit. Augustus rem publicam discordiis civilibus fessam nomine principis sub imperium accepit³. Sed veteris populi Romani prospera et adversa⁴ clari scriptores scripserunt. Consilium mihi est⁵ paucas extremas⁶ res de Augusto tradere⁷, mox de Tiberii principatu, sine ira et studio⁸.

KOMENTAR:

- 1: consulatus, us, m. – konzulska čast
- 2: L. = Lucius
- 3: sub imperium – pod okrilje carstva
- 4: prospera et adversa – sretne i nesretne događaje
- 5: consilium mihi est – moj zadatak je
- 6: extremus, 3 – posljednji
- 7: trado, 3., tradidi, traditum – pripovijedati
- 8: sine ira et studio – bez ljutnje i naklonosti

	max 15
--	--------

I.1. PRIJEVOD:

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DRUGI ULOMAK – RAZDOBLJE PRIJE CARSTVA

Tacit navodi neke osobe i događaje koji su obilježili rimsku povijest prije Augusta.

Dictaturae ad breve tempus sumebantur; neque decemviris potestas ultra biennium, neque tribunorum militum consulare ius diu valuit. Non Cinnae, non Sullae longa dominatio fuit; et Pompei Crassique potentia cito in Caesarem, Lepidi atque Antonii arma in Augustum cesserunt.

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

max 5

Odgovore na pitanja napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

1. Na koliko su vremena diktature bile uspostavljane?

2. Je li vlast decemvira trajala duže od dvije godine?

3. Koji javni službenici (magistrati) nisu dugo imali konzularno pravo?

4. Čija moć je prešla na Cezara?

5. Tko je preuzeo Antonijevu i Lepidovu vojsku?

II. GRAMATIKA

1. Odredi službu riječi **urbem** u navedenoj rečenici iz teksta – *Urbem Romam a principio reges habuerunt.*

	max 1
--	-------

- a) Subjekt
- b) Imenski atribut
- c) Apozicija

2. Odredi službu riječi **fessam** u navedenoj rečenici iz teksta – *Augustus rem publicam discordiis civilibus fessam nomine principis sub imperium accepit.*

	max 1
--	-------

- a) Imenski atribut
- b) Apozicija
- c) Pridjevski atribut

3. Odredi službu riječi **scriptores** u navedenoj rečenici iz teksta – *Sed veteris populi Romani prospera et adversa clari scriptores scripserunt.*

	max 1
--	-------

- a) Priložna oznaka
- b) Predikat
- c) Subjekt

4. Ablativ singulara sintagme **discordiis civilibus** koja se nalazi u tekstu glasi:

	max 1
--	-------

- a) discordia civili
- b) discordia civilis
- c) discordia civile

5. Genitiv plurala sintagme **extremas res** koja se nalazi u tekstu glasi:

	max 1
--	-------

- a) extremae rei
- b) extremarum rerum
- c) extremis rebus

6. Preostala dva komparacijska stupnja u istom rodu, broju i padežu pridjeva **clari (scriptores)** koji se nalazi u tekstu glase:

	max 1
--	-------

- a) clariores, clarissimi
- b) clarior, clarissimus
- c) clariora, clarissima

7. Sljedeće sintagme i izrazi iz teksta trebaju biti prebačene u isti padež u suprotnom broju. Zaokruži ispravnu tvrdnju:

	max 5
--	-------

a principio – a principiis TOČNO / NETOČNO
libertatem et consulatum – libertates et consulatus TOČNO / NETOČNO
rem publicam fessam – res publicas fessas TOČNO / NETOČNO
veteris populi – veterum populorum TOČNO / NETOČNO
consilium est – consilii sunt TOČNO / NETOČNO

8. Glagolski oblik **accepit** iz teksta je:

	max 1
--	-------

- a) 3.l.sg.ind.prez.akt.
b) 3.l.sg.ind.perf.akt
c) 3.l.sg.fut.I.akt.

9. 3.l.sg.fut.I.akt od glagola **accipio**, 3., **accepī**, **acceptum** glasi:

	max 1
--	-------

- a) accipiet
b) accipet
c) accipit

10. Pojam **tradicija** je latinizam u hrvatskom jeziku koji dolazi od jednog glagola iz latinskog teksta. Značenje toga glagola na hrvatskom je:

	max 1
--	-------

- a) imati, držati
b) predavati, pripovijedati
c) primati, prihvaćati

11. Latinizam **prosperitet** svoj korijen ima u jednoj riječi u latinskom tekstu.

Značenje tog latinizma odgovara hrvatskoj riječi:

	max 1
--	-------

- a) blagostanje, napredovanje
b) nazadovanje, propadanje
c) mirovanje, zastoј

	max 15
--	--------

III. CIVILIZACIJA

1. Nadopuni

	max 4
--	-------

Vladavina prvog rimskog cara _____
započinje nakon bitke kod Akcija _____ godine pr.Kr. u kojoj se sukobio sa svojim
nekadašnjim saveznikom i poznatim rimskim vojskovođom
_____ i s njegovom ljubavnicom, egipatskom kraljicom
_____.

2. Poveži hrvatska i latinska imena mjesta na području Republike

	max 7
--	-------

Hrvatske iz razdoblja Rimskoga Carstva:

1 - Zadar	A - Pola
2 - Solin	B - Senia
3 - Pula	C - Siscia
4 - Senj	D - Iadera
5 - Slavonski Brod	E - Narona
6 - Vid	F - Salonae
7 - Sisak	G - Marsonia

3. Ispod sljedećih fotografija napiši nazive carskih građevina na njima:

	max 4
--	-------

A _____

B _____

C _____

D _____

	max 15
--	--------

RJEŠENJA

I.1. PRIJEVOD

Ukupno 15 bodova

Urbem Romam	Grad Rim	1
a principio	od početka	1
reges habuerunt.	su držali (imali) kraljevi.	1
Libertatem et consulatum L. Brutus instituit.	Slobodu i konzulsku čast je ustanovio Lucije Brut.	1
Augustus sub imperium accepit	August je zavladao	1
nomine principis	(pod) imenom princepsa (prvaka)	1
rem publicam fessam	republikom izmorenom	1
discordiis civilibus.	građanskim neslogama.	1
Sed clari scriptores	Ali slavni pisci	1
scripserunt prospera et adversa	su zapisali sretne i nesretne događaje	1
veteris populi Romani.	starog rimskog naroda.	1
Consilium mihi est de Augusto tradere	Moj je zadatak pripovijedati o Augustu	1
paucas extremas res,	nekolicinu posljednjih stvari,	1
mox de Tiberii principatu,	zatim o Tiberijevoj vladavini (principatu),	1
sine ira et studio.	bez ljutnje i naklonosti.	1

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Ukupno 5 bodova

1. Na koliko su vremena diktature bile uspostavljane?

Na kratko vrijeme.

2. Je li vlast decemvira trajala duže od dvije godine?

Nije.

3. Koji javni službenici (magistrati) nisu dugo imali konzularno pravo?

Vojni tribuni.

4. Čija moć je prešla na Cezara?

Pompejeva i Krasova.

5. Tko je preuzeo Antonijevu i Lepidovu vojsku?

August.

II. GRAMATIKA

1.	c: apozicija	1
2.	c: pridjevski atribut	1
3.	c: subjekt	1
4.	a: discordia civili	1
5.	b: extremarum rerum	1
6.	a: clariores, clarissimi	1
7.	TOČNO	1
	TOČNO	1
	TOČNO	1
	TOČNO	1
	NETOČNO	1
8.	b: 3.l.sg.ind.perf.akt.	1
9.	a: accipiet	1
10.	b: predavati, pripovijedati	1
11.	a: blagostanje, napredovanje	1

Ukupno: 15 bodova

III. CIVILIZACIJA

1.	Augusta; 31.; Markom Antonijem; Kleopatrom	4	
2.	1 - Zadar	D – Iadera	7
	2 - Solin	F - Salonae	
	3 - Pula	A - Pola	
	4 - Senj	B - Senia	
	5 - Slavonski Brod	G - Marsonia	
	6 - Vid	E - Narona	
	7 - Sisak	C - Siscia	
3.	A Koloseum (Kolosej, Amfiteatar Flavijevaca); B Panteon;
C Dioklecijanova palača; D Slavoluk Sergijevaca (Zlatna vrata)	4	

Ukupno: 15 bodova

TEKST (PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE) + GRAMATIKA + CIVILIZACIJA:

UKUPNO 50 BODOVA